

Suomen Pelastusalan
Keskusjärjestö
ja pelastusalan vapaaehtois-
toiminta harva-alueen
mahdollisuutena

Kimmo Kohvakka

17.2.2010

SISÄISEN TURVALLISUUDEN TAVOITE

- Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimman maa vuonna 2015.

STO II VN PERIAATEPÄÄTÖS 8.5.2008

PELASTUSTOIMEN VISIO

Pelastustoimen visiona on, että vuonna 2015 Suomessa on hyvä turvallisuuskulttuuri ja Euroopan tehokkain pelastustoimi.

Tämä tarkoittaa:

- yhteiskuntaa, jossa jokainen ottaa vastuuta turvallisuudesta ja jossa onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti ennakolta
- motivoitunutta ja osaavaa henkilöstöä
- uhkia ja asiakkaiden tarpeita vastaavia sekä
- taloudellisesti tuotettuja palveluja
- hyvää kumppanuusverkostoa

Turvalliseen huomiseen

”Suomessa toimivat turvallisuuustietoiset ja -taitoiset ihmiset ja yhteisöt turvallisessa ympäristössä”

OLEMMEKO JO TURVALLISIN?

TUORE TUTKIMUS

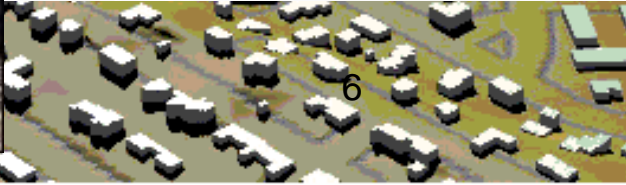
SUOMI ON MAAILMAN
HYVINVOIVIN/MENESTYNEIN (PROSPERITY)
MAA 2009

- SAFETY AND SECURITY 2. SIJA MAAILMASSA
(1. NORJA)

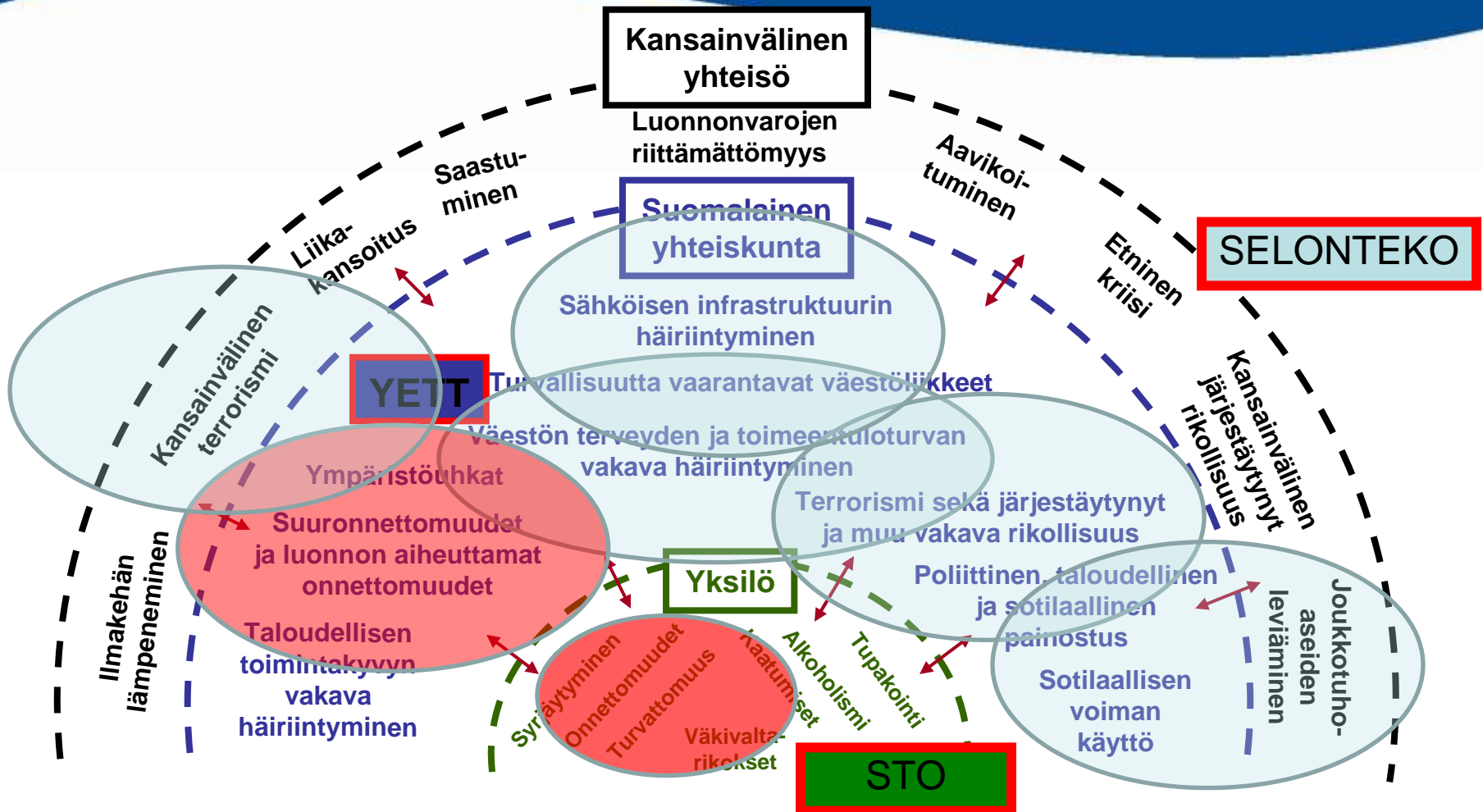
WWW.PROSPERITY.COM

LEGATUM PROSPERITY INDEX

Turvallisuus?

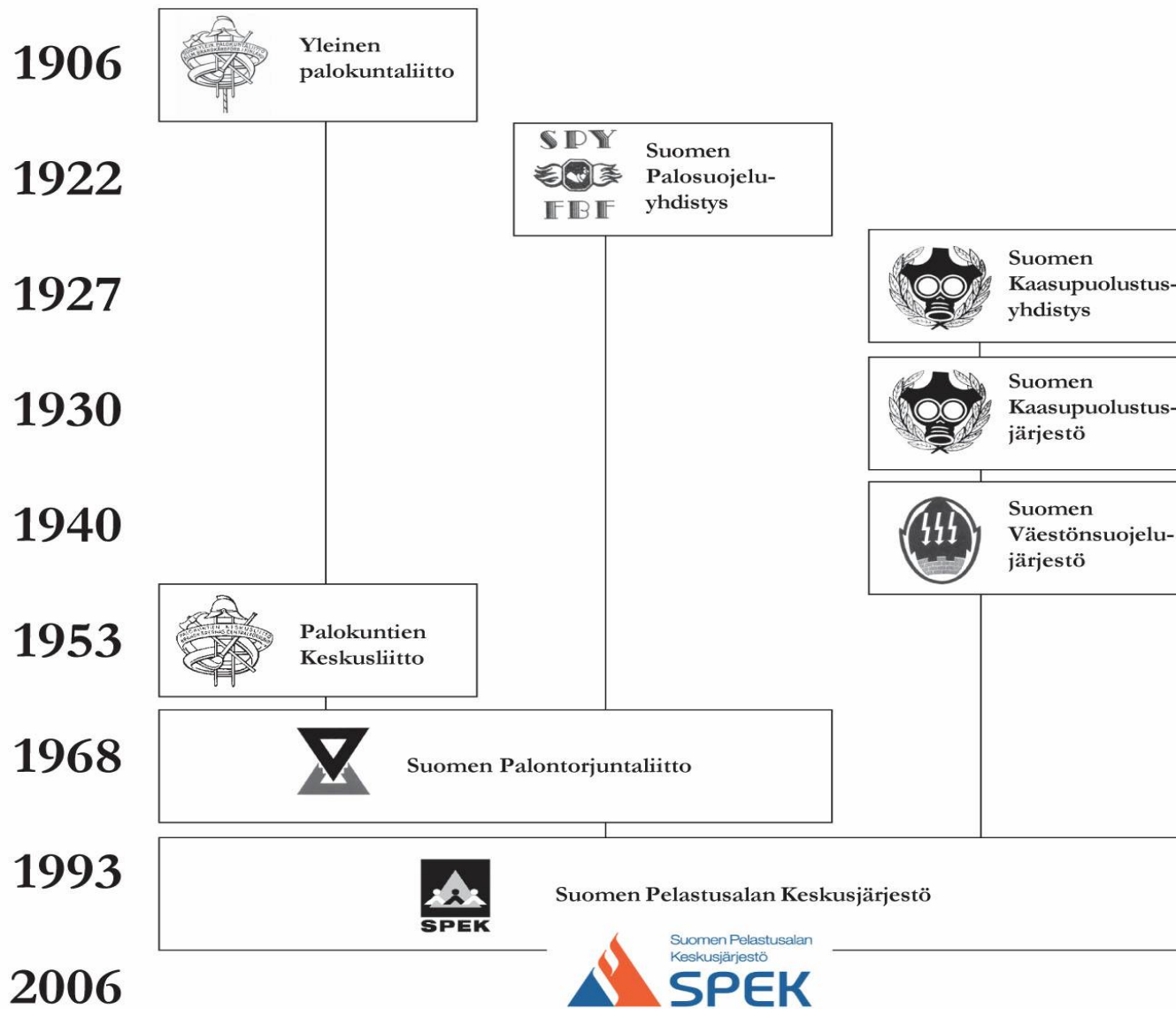

PELASTUSTOIMEN TEHTÄVÄT

**Uhkamalleja kuvattaessa ja tulkittaessa on otettava huomioon niiden moni-
ulotteinen keskinäisriippuvuus. Mallit ovat aina voimakkaasti pelkistettyjä**

Järjestökaavio

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Valtakunnallinen pelastusalan
asiantuntijajärjestö,
joka edistää

- yksilöiden,
- yhteisöjen ja
- yhteiskunnan

valmiutta ihmisten, omaisuuden ja
ympäristön turvaamiseen
onnettomuuksien ja tuhojen
aiheuttamilta vaaroilta normaali-
ja poikkeusoloissa.

Erityisenä tehtävänä on palo- ja
pelastusalan, varautumisen ja
väestönsuojelun kehittäminen.

Varautuminen ja väestönsuojelu

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

- SPEKiin kuuluu 13 alueellista pelastusliittoa ja 21 valtakunnallista jäsentä
- valtuusto
 - muodostuu kaikista 34 jäsenestä
 - puheenjohtajana dosentti Veli-Pekka Nurmi, Pohjanmaan Pelastusalan liitto
- hallitus
 - 1+9 jäsentä
 - puheenjohtajana kansanedustaja Juha Hakola
- päätoimipaikka Helsingissä
- alueyksiköt Lapissa, Oulussa, Pohjanmaalla ja Etelä-Savossa

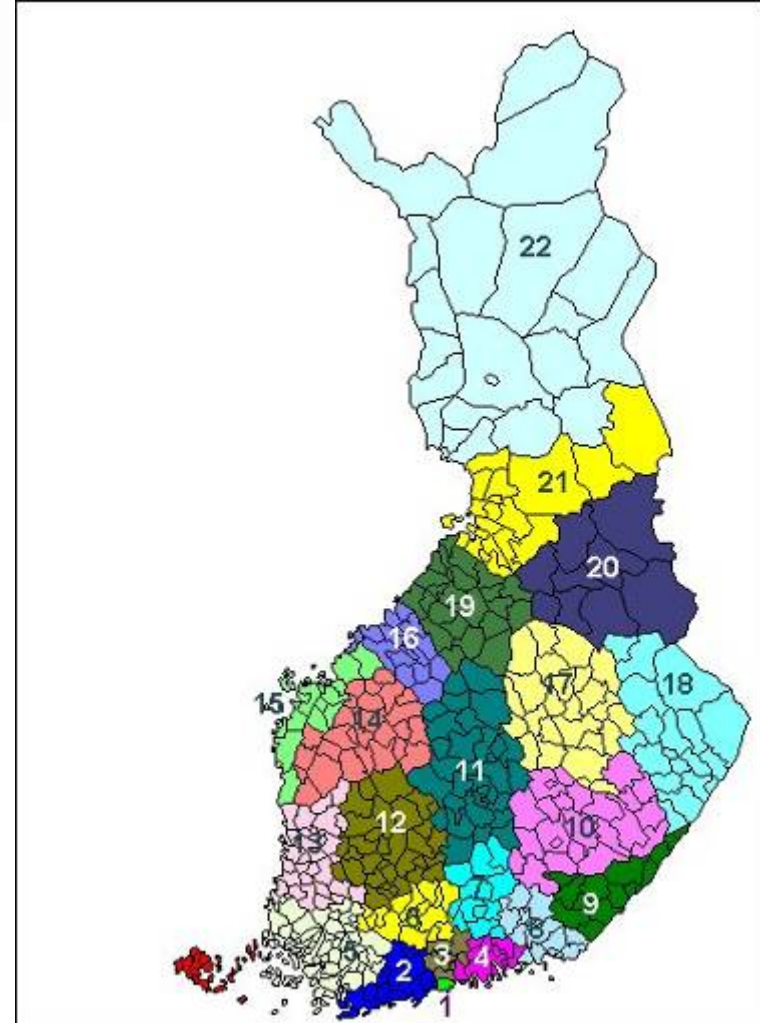
Valtakunnalliset jäsenet

Finanssialan Keskusliitto
Finnsecurity ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Lähivakuutus-ryhmän Keskusliitto
Naisjärjestöjen Keskusliitto
Nuohousalan Keskusliitto
Palopäällystö JHL 15
Palosuojelun edistämissäatiö
Sammutinhuoltoliikkeiden liitto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lentopelastusseura SLPS ry
Suomen Paloinsinööriyhdistys
Suomen Palokalustoliikkeiden Yhdistys

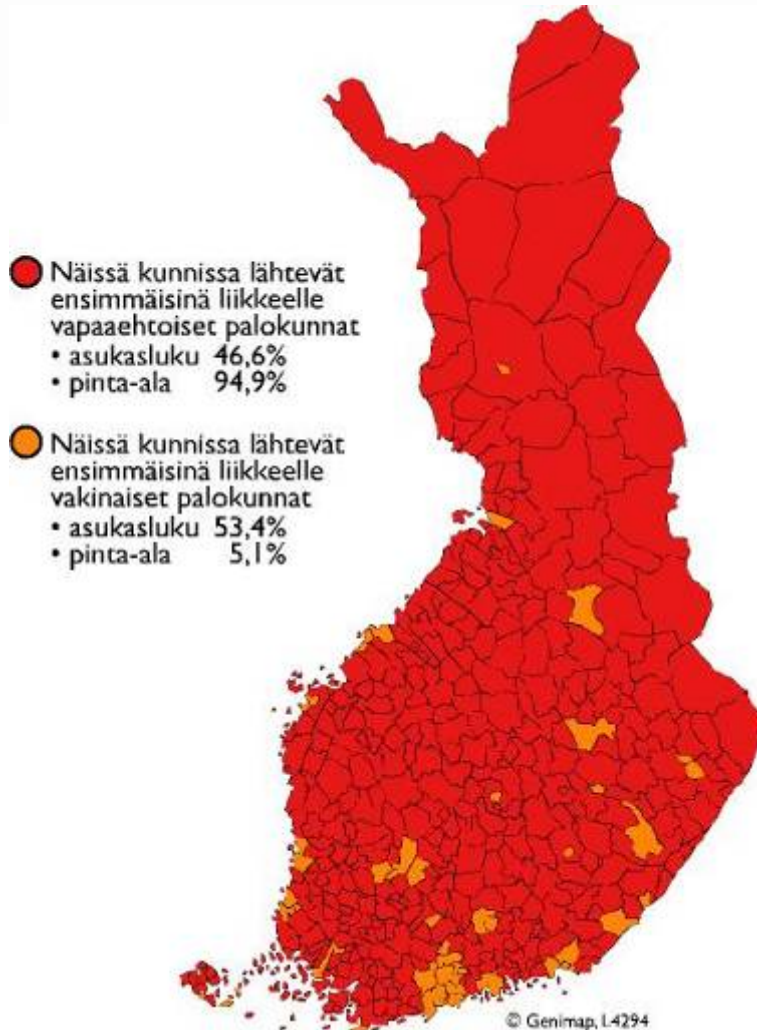
Suomen Palomiesliitto SPAL
Suomen Palopäällystöliitto
Suomen Pelastuskoiraliitto
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
Suomen Sprinkleritekninen Yhdistys
Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto
Vakuutusalan Tekniset Tarkastajat
Väestönsuojelusäatiö

Alueelliset jäsenet ja alueyksiköt

- Etelä-Savon Pelastusalan Liitto
- Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund
- Helsingin Pelastusliitto
- Hämeen Pelastusliitto
- Kaakkois-Suomen Pelastusalanliitto
- Keski-Suomen Pelastusalan Liitto
- Lapin läänin Pelastusliitto
- Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto
- Oulun läänin Pelastusliitto
- Pohjanmaan Pelastusalan Liitto (SÖR)
- Pohjois-Karjalan Pelastusalanliitto
- Pohjois-Savon Pelastusalan Liitto
- Uudenmaan Pelastusliitto

Vapaaehtoispalokuntien toiminta Suomessa

- pelastustoiminta
- onnettomuuksien ehkäisy
- kansalaisten oma turvallisuusverkosto
 - tavoitteena, että koko maan kattavan paikallisen turvallisuusverkoston avulla vähennetään onnettomuuksien syntymistä ja niistä aiheutuvia vahinkoja
- yhteiskunnan ratkaisevan tärkeä voimavara myös varauduttaessa erityistilanteisiin, suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin

Pelastusalan vapaaehtoistoiminnan turvaaminen

- Yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on
 - ylläpitää ja kehittää koko maan kattavaa paikallista turvallisuusverkostoa
 - vaikuttaa onnettomuuksien määrän vähenemiseen
- SPEKin keskusjärjestöpalveluilla tuetaan alueellisten pelastusliittojen VPK-kulttuuria sekä VPK-yhdistysten toimintaa

Toiminnan tavoitteita 2010

- VPK:iden kokonaismäärässä ei tapahdu vuoden 2010 aikana alenemaa väestön ikääntymisestä tai ikäluokkien pienenemisestä johtuen tai pelastuslaitoksien toiminnoista johtuen
- VPK:iden aikuisosastojen jäsenmäärä lisääntyy
 - valmisteilla Täyttä toimintaa -rekrykampanja syksyille 2010
- Pelastusalan vapaaehtoistoiminnan edistäminen toteutetaan kiinteässä yhteistyössä alueen pelastustoimen ja koulutuksen osalta Pelastusopiston kanssa

Palokuntanuorisotyön tavoitteita 2010

- VPK-toiminnan jatkuvuutta turvataan tukemalla palokuntanuorisotyötä: nuoriso-osastojen jäsenmäärää kasvatetaan 10 % vuoden 2010 aikana
 - osa nuorista jatkaa hälytysosastoon täytettyään 18 vuotta
 - kaikki osallistuneet nuoret ovat saaneet koulutusta, jolla on parhaimmillaan pitkäaikainen vaikutus heidän turvallisuusasenteisiinsa ja -käytökseensä

Suurleiri 2010

- **5.–10.7.2010** Padasjoella 15. kansainvälinen suurleiri
- **4000–5000 leiriläistä** osallistuu ohjaajineen eri puolilta Eurooppaa ja kauempaakin

- koulutusleiri, jolla palokuntanuoret saavat ikätasonsa mukaista **turvallisuuskoulutusta**
- Leirin järjestävät yhteistyössä SPEK, pelastusliitot, pelastuslaitokset sekä lukuisat vapaaehtoiset palokuntalaiset

Palokuntanuorisotyön tavoitteita

- Tärkeää löytää keinoja lisätä nuoriso-osastojen ja nuorten määrää Kainuun alueella, jossa VPK:iden määrä on vähäinen
 - Esim. perustamalla uusia VPK:ita, joissa vähintään nuoriso- ja naisosastot

Alkusammutuskoulutus

- pääkouluttajakoulutus alkoi joulukuussa 2009, tällä hetkellä n. 40 pääkouluttajaa
- varsinainen alkusammutuskoulutus alkaa 2010, kun riittävä määrä kouluttajia on koulutettu
- koulutetut saavat itselleen todistukseksi alkusammutuskoulutuskortin

- SPEK ylläpitää rekisteriä koulutetuista, huolehtii aineiston jakelusta ja koulutuksen laadunvarmistuksesta
- koulutuksen suunnittelu ja toteutus tehdään yhteistyössä SPPL:n sekä Pelastusopiston ja Helsingin Pelastuskoulun asiantuntijoiden kanssa

Kohti paikallisia turvallisuuskeskuksia

- Päivä Paloasemalla -tapahtumat antavat koko perheelle tilaisuuden kasvattaa omaa paloturvallisuustietämystä ja -osaamista
- vuonna 2009 tapahtumia oli yli 230 eri puolilla Suomea, esim. Lapissa 12 ja Oulu-Koillismaalla 12
- päivän aikana paloasemilla järjestetään mm. alkusammutuskoulutusta ja opastetaan turvallisessa tulenkäsittelyssä
- Päivä Paloasemalla -tapahtumissa on paikallisten turvallisuuskeskusten alku

Palokunnasta turvallisuuskeskukseksi

- projekti, jonka avulla paloasemaverkosta kehitetään vastaamaan onnettomuuksien ehkäisytön haasteisiin
- tavoitteena on auttaa kansalaisia parantamaan omia valmiuksiaan onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- Projekti pohjautuu 2010 tehtävään tutkimukseen ”Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä”
- projektin käynnistäminen odottaa rahoittajan päätöstä

Tutkimushankkeita 2010

- Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä -tutkimushankkeella selvitetään
 - VPK:iden tekemä onnettomuuksien ehkäisytyö 1995–2009
 - ehkäisytyön menetelmät
 - ehkäisytyön vaikutukset 1995–2009
 - paikalliset erot onnettomuuksien määrässä
- Vapaaehtoisipalokuntien toimintakyvyn mittaaminen
 - VPK:iden valmius, osaaminen, palvelutaso ja toiminnan tuloksellisuus mm. eri onnettomuustyyppien mukaan
 - tavoitteena on tuottaa vapaaehtoistoiminnan mitoituksen perusteet onnettomuuden synnystä jälkitöihin asti
- Kotien turvallisuusteknologian selvitystyö: tutkimus kodin paloturvallisuusvarustelusta

Erityisryhmien asumisturvallisuuden edistäminen

- tavoitteena erityisryhmiin* kuuluvien ihmisten asumisen paloturvallisuuden parantaminen
- projekti käynnistyi vuonna 2005
- laaja materiaalityönto:
 - Turvallisuusselvityksen laadintaopas
 - Erehdykset ja unohdukset salliva asuinympäristö – opas erityisryhmien asuinturvallisuuden kehittämiseen
 - Asumisturvallisuuden tarkistuslista ohjeineen
 - koulutusaineisto erityisryhmien asumisturvallisuusriskien tunnistamiseen ja hallintaan
- materiaalia ladattavissa suomeksi ja ruotsiksi
www.spek.fi/erityisryhmat

* Erityisryhmiin kuuluvilla ihmisillä on alentunut toimintakyky ikääntymisen, sairauden, vammaisuuden, päihteiden tai lääkkeiden liikkakäytön vuoksi.

Asumisen paloturvallisuuden edistäminen 2010

- toteutetaan erityisryhmien asumisturvallisuuden kehittämispäivä pelastuslaitoksille:
 - käydään läpi kokemuksia paikallistasolla
 - kerätään projektin aineiston käyttöön liittyvät mahdolliset ongelmat ja hyvät kokemukset
 - kehitetään toimintamallia edelleen
- tuoteistetaan koulutus SPEKin koulutusohjelmaan
 - erityisryhmien asumisturvallisuuden riskienarvioinnista
 - asumisturvallisuuden kehittämisestä
 - asuntosprinklauksesta
- lisäksi tarjotaan räätälöityjä riskienhallinnan koulutusratkaisuja

Mediaseuranta

- SPEK seuraa alan uutisointia mediassa
- tietoja kerätään mm. palokuolemista, saunapaloista, tulityövahingoista ja tuhopoltoista
- mediaseurannan avulla pidetään yllä tilastoja, joista saa myös alueellista tietoa
- esim. Kainuun alueella oli vuosina 2006–2009 keskimäärin 3 palokuolemaa vuosittain ja Lapissa 4,75

Oppaiden tuottaminen

- Kerrostalon paloturvallisuuden parantaminen -opas (2009)
- S1- ja K-luokan väestönsuojat 2009, Suunnittelu ja rakentaminen -opas (2009)
- Maatilan paloturvallisuus, Suunnittelijan opas (2008)

Valmistuu 2010:

- Palovaroitinopas
- Korjausrakentamisen opas
- Maatilan paloturvallisuus, Isännän opas
- Maatilan paloturvallisuus, varautumisopas

Yritysturvallisuuskoulutus

- Matkailualan turvallisuuspassi -koulutus käynnistyi pilottina Lapissa 2005–2007
 - tällä hetkellä n. 2200 koulutettua pääosin Pohjois-Suomessa
 - tavoitteena jalkauttaa koko maahan
 - yhteistyössä Lapin Urheiluopiston ja Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n kanssa
 - Turisti turvassa -oppimateriaali
 - tavoitteena saada koulutus osaksi ammattitutkintoja

Yritysturvallisuuskoulutus

- Sosiaali- ja terveydenhuollon turvakortti -koulutus
 - sisältö mm. tulipalojen ehkäisy, toiminta tulipalotilanteessa, alkusammutus, poistumisturvallisuus, hätäensiapu
 - tavoitteena saada koulutus osaksi ammattitutkintoja
- Tulityö- ja kattotulityökortti -koulutukset
 - tulitöitä tekeviltä edellytetään voimassa olevaa Tulityökorttia
 - vastaavia vaatimuksia kaivataan myös esim. Matkailualan turvallisuuspassin ja Sosiaali- ja terveydenhuollon turvakortin osalta
- Tieturvakoulutus

SPEK-ryhmän TTS 2010–2014 (16.5.2009)

- **turvallisuuskulttuurin edistäminen** tiedotuksen, valistuksen ja koulutuksen keinoin
- turvallisuuskulttuurin edistämisen **yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena** on ihmisten **omakohtainen vaarojen tunnistaminen ja niiden ehkäiseminen**, joka osaltaan vaikuttaa onnettomuuksien ja vahinkojen määrän vähenemiseen
- vapaaehtoispalokuntatoiminnan **yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena** on **koko maan kattava paikallinen turvallisuusverkosto** ja myös se, että toiminta osaltaan vaikuttaa onnettomuuksien määrän ja niistä aiheutuvien vahinkojen vähenemiseen

SPEK-ryhmän TTS 2010–2014 (16.5.2009)

- asumisen paloturvallisuus
- koululaisen turvallisuuskortti
- (koulujen pelastussuunnittelun kehittäminen)
- harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelut
- palokuntanuorisotoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä
- yhteiskunnan suuronnettomuus- ja (poikkeusolojen) valmiudet

Sisäisen turvallisuuden ohjelma sekä pelastustoimen strategia 2015 ohjaavat SPEKin toiminta- ja taloussuunnittelua

Turvalliseen huomiseen

www.spek.fi

